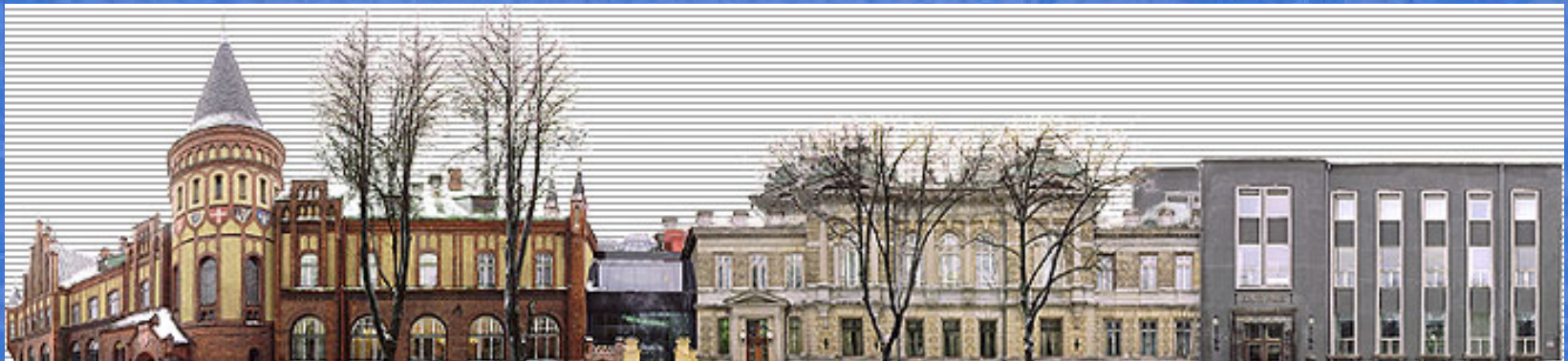

Eesti Pank ja Eesti majandus

TÜ Pärnu kolledžis, 2. novembril 2006

Loengu teemad

Keskpank

- Mis on keskpank?
- Milline on keskpanga roll?
- Millised on keskpanga ülesanded?

Eesti majandus

- Majanduse hetkeseis
- Tulevikuväljavaated

Eesti Pank

**Iga iseseisva riigi pangasüsteem koosneb
raha emiteerivast keskpangast
ja
kommertspankadest.**

Keskpank on omariikluse üks tunnuseid.

Eesti Pank

- on asutatud 24. veebruaril 1919. EP taasalustas tegevust 1. jaanuaril 1990
- on vabariigi keskpank ning põhiseaduslik institutsioon (nii, nagu ka nt EV presidentuur, Vabariigi Valitsus, Õiguskantselei, Riigikontroll)
- Meie missioon on tagada hinnastabiilsus Eestis.

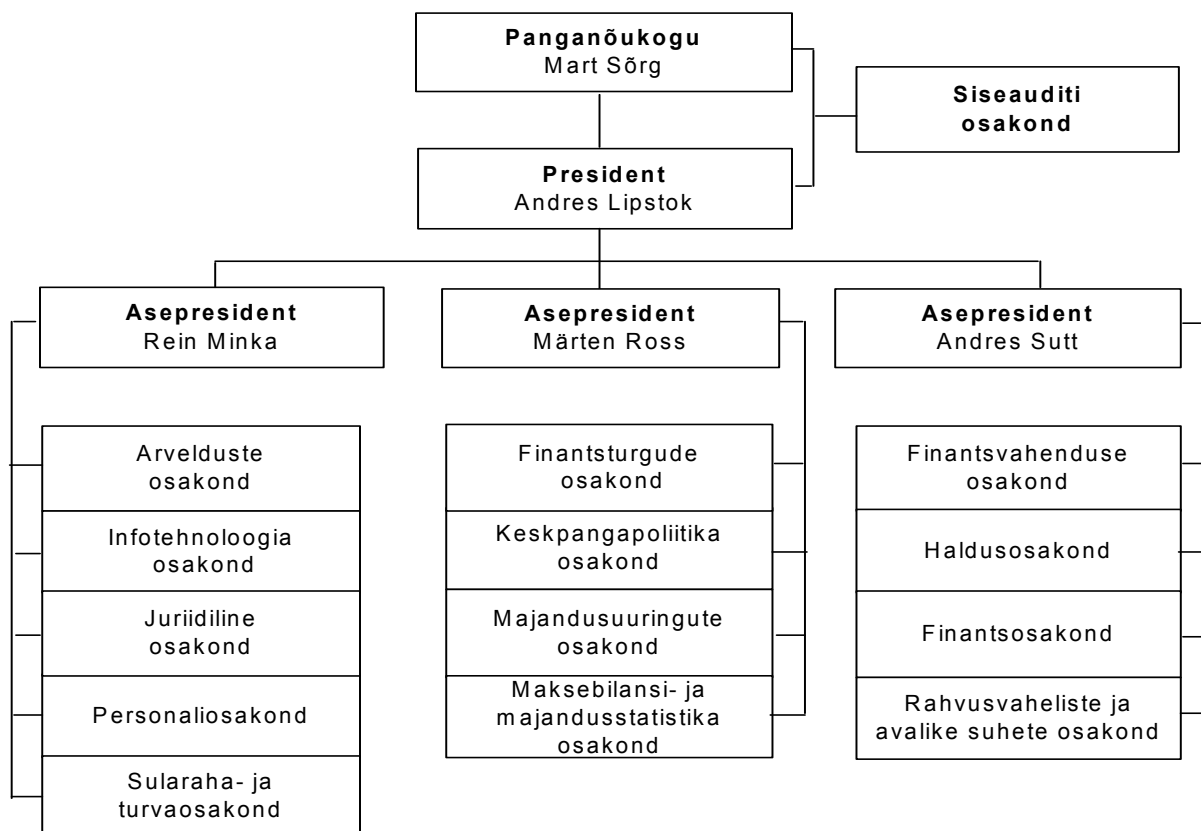
Eesti Panga struktuur

- Eesti Pangal on 9-liikmeline nõukogu ehk panga kõrgeim organ, mis teostab järelvalvet panga tegevuse üle
- Eesti Panga president on Andres Lipstok, kes juhib panga tegevust
- Eesti Panga juhatusse kuulub peale presidendi veel kolm asepresidenti
- Eesti Pangas on 14 osakonda, töötajaid kokku 233

Läti KPs 743,
Leedus 856,
Hollandis 1672

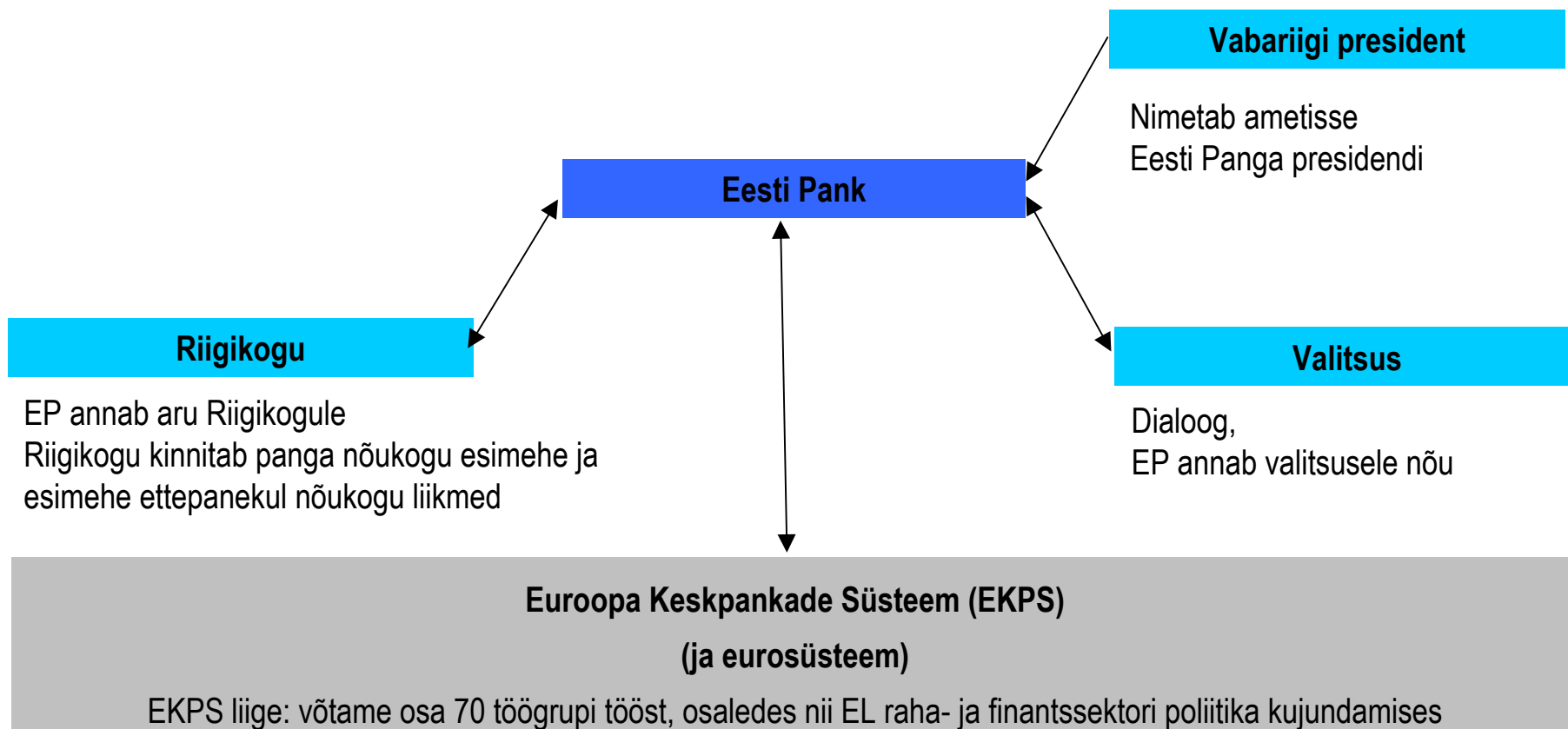

Eesti Panga organisatsiooniline struktuur

Eesti Pank riiklikus hierarhias

Eesti Panga roll ühiskonnas

- Valitsusest sõltumatu riigiasutus
 - riik ei vastuta EP ega EP riigi varaliste kohustuste eest
 - panga kõrgeimasse organisse – nõukokku – ei või kuuluda valitsuse liikmed

Eesti Panga roll ühiskonnas

- Hoiame hinnastabiilsust

- Eesti krooni fikseeritud kursi (1 € = 15,6466 EEK) hoidmisega tagame stabiilse hinnataseme

- kroon DEMi ja euro suhtes jäigalt fikseeritud pea 15 a*

- Haldame Eesti krooni kattevara

- paigutatud välisriikide likviidsetesse võlakirjadesse ja kommertspaberitesse*

Eesti Panga roll ühiskonnas

- Oleme loonud kindla ja tõhusa finantskeskkonna ja hoiame seda

- analüüsime finantssektori riske ning kehtestame pankadele reegleid ja nõudeid

nt on kommertspankade kohustusliku reservi nõue 15%, kapitali adekvaatsuse määr 10%

- korraldame pankadevahelisi arveldusi

EP teeb arveldusi 9 korda päevas

*tavamakse jõuab ühest pangast teise kuni 1 tunni jooksul
suur- ja kiirmaksed jõuavad ühest pangast teise 5 minutiga
päevas keskmiselt 70 000-80 000 makset*

päevas toimub keskmiselt 1 miljardi krooni väärtuses makseid

Iga üksiku panga üle
teostab järelvalvet Eesti Panga
juures asuv
Finantsinspektsioon

Eesti Panga roll ühiskonnas

- Korraldame raharinglust

- Pangatähti on ringluses 78,4 miljonit tükki ja münte 384,4 miljonit tükki ehk kokku u 11 miljardi kr väärtuses

- Pangatähtedest on enim ringluses 500-krooniseid (19 milj tk), 2-krooniseid (16 milj tk) ja 100-krooniseid (12 milj tk)

- Müntidest on enim ringluses 10-sendiseid (131 milj tk), 20-sendiseid (108 milj tk) ja 1-krooniseid (59 milj tk)

- EP varahoidlas on u 81 t pangatähti ja 210 t münte

- Emiteerime kuld- ja hõbemeenemünte, viimane emiteeriti 9.09.06

Eesti Panga roll ühiskonnas

- Analüüsime majandust ja anname majanduspoliitilisi soovitusi
 - kogume, analüüsime ja võrdleme majandusinformatsiooni nii Eesti kui teiste riikide kohta
 - analüüsime, kas riigi majandus on konkurentsivõimeline
 - analüüsime, kas kaupade, teenuste ja kapitali vood Eesti ja välismaa vahel on kooskõlas majanduse jätkusuutliku arenguga
maksebilansi koostamiseks suhtleb EP u 3000 äriettevõttega
 - anname Vabariigi Valitsusele majanduspoliitilistes küsimustes hinnanguid ja soovitusi

- Informeerime avalikkust oma tegevusest

- erinevad perioodilised väljaanded

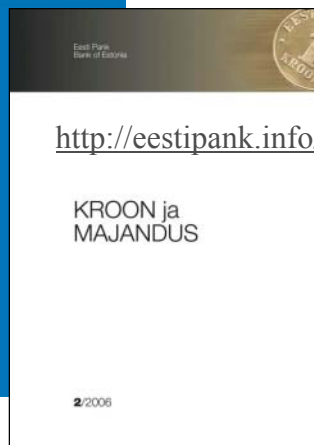
<http://eestipank.info/pub/et/dokumendid/publikatsioonid/seeriad/finantsvahendus/>

<http://eestipank.info/pub/et/dokumendid/publikatsioonid/seeriad/ylevaade/>

<http://eestipank.info/pub/et/dokumendid/publikatsioonid/seeriad/aastaruanne/>

http://eestipank.info/pub/et/dokumendid/publikatsioonid/seeriad/kroon_majandus/

Eesti Panga roll ühiskonnas

- Informeerime avalikkust oma tegevusest

- statistika andmebaas EP veebilehel

<http://eestipank.info/pub/et/dokumendid/statistika/tabelid/>

- euroga seotud teemade kajastamine Euroveebil

<http://euro.eesti.ee>

Eesti Panga roll ühiskonnas

- Valmistume saama eurosüsteemi keskpangaks
 - euro kasutuselevõtu järel hakkame osalema euroala rahapoliitika teostamisel täies mahus
 - nt Euroopa Keskpanga intressiotsused <http://www.ecb.int/home/html/index.en.html>*
 - krooni sularaharingluse asemel hakkame korraldama euro sularaharinglust
 - suureneb keskpanga töö rahvusvaheline ulatus

Euroopa Keskpankade Süsteem

Mida Eesti Pank ei tee?

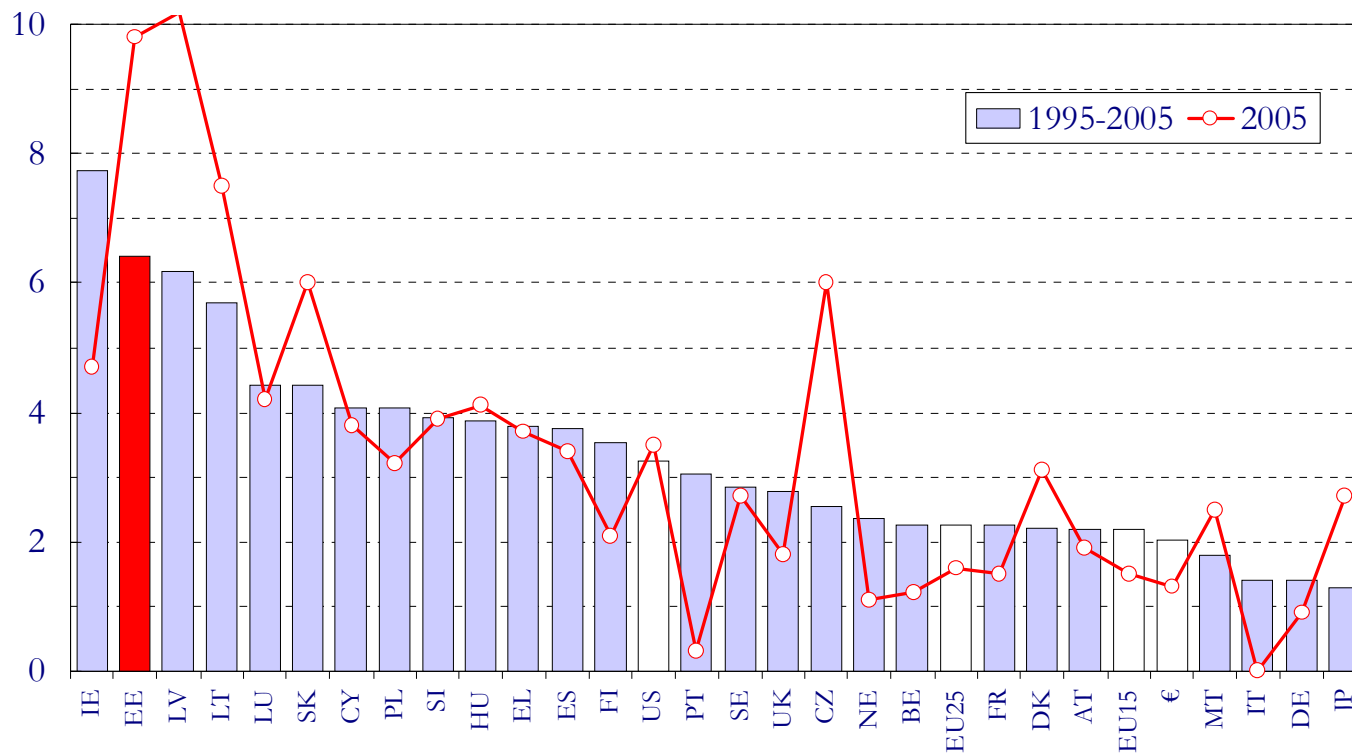
Eesti Pangas ei saa:

- avada kontot
- vahetada valuutat
- osta ega müüa kulda ega
- teostada teisi toiminguid, mida pakuvad kommerts pangad

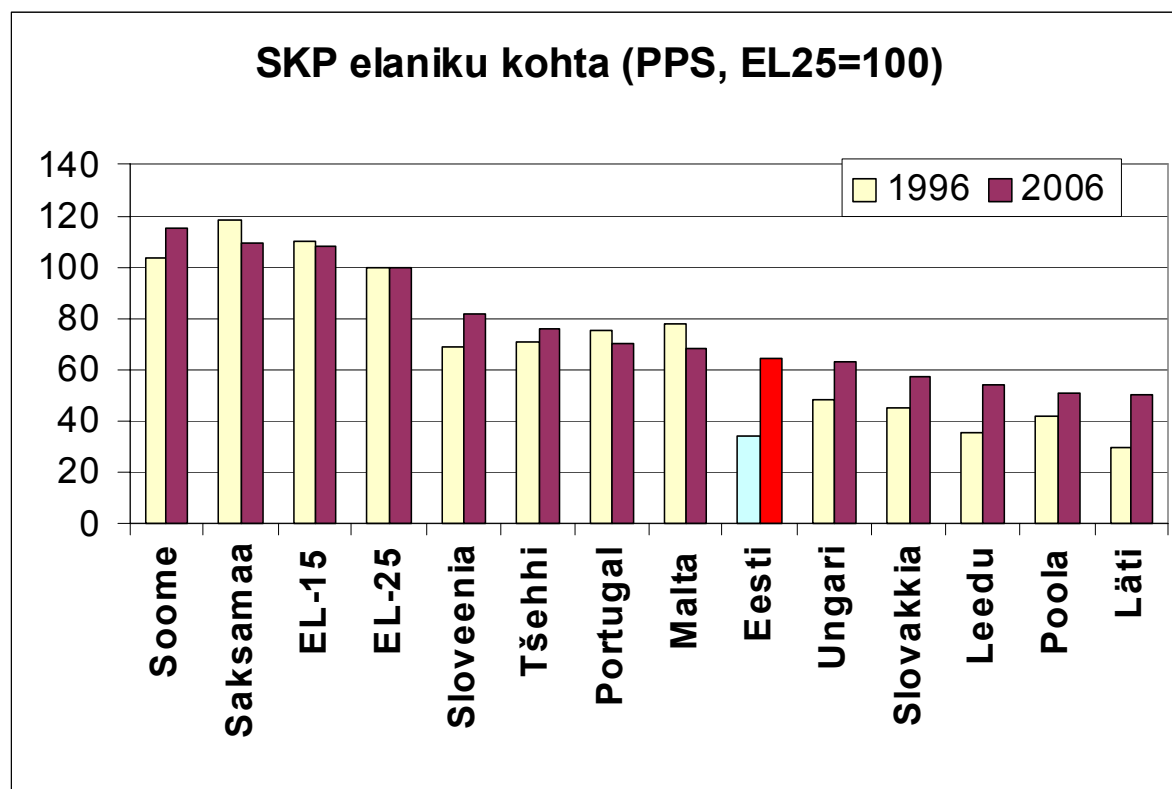

Eesti majandus

Eesti 10 aasta keskmine majanduskasv Euroopas teine

Eesti majandus seisab tugeval alusel

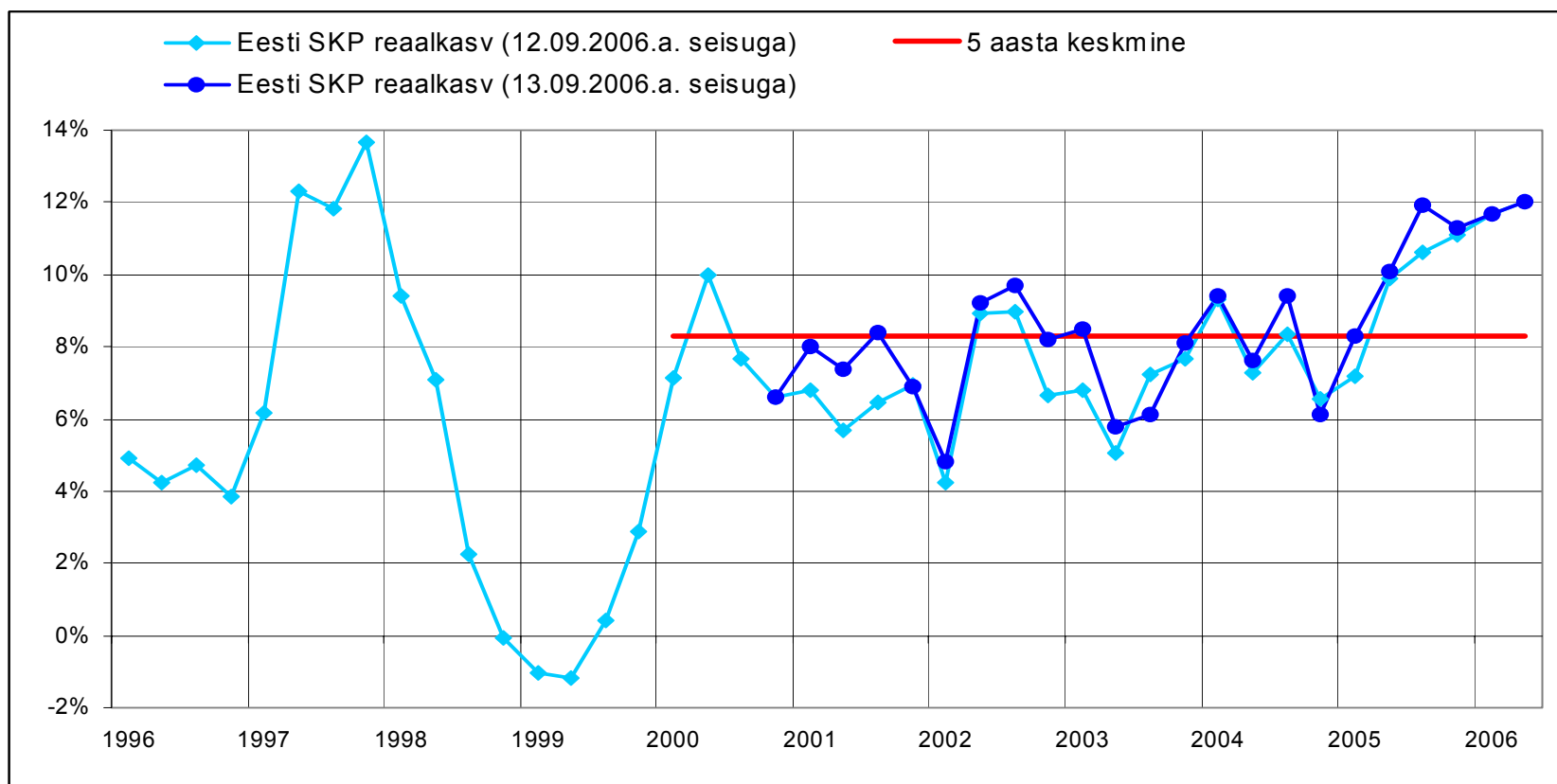
Eesti majandus kasvas
2005-2006 7-10 pp
kiiremini kui euroala oma.

Töötlev tööstus II kv 2006:

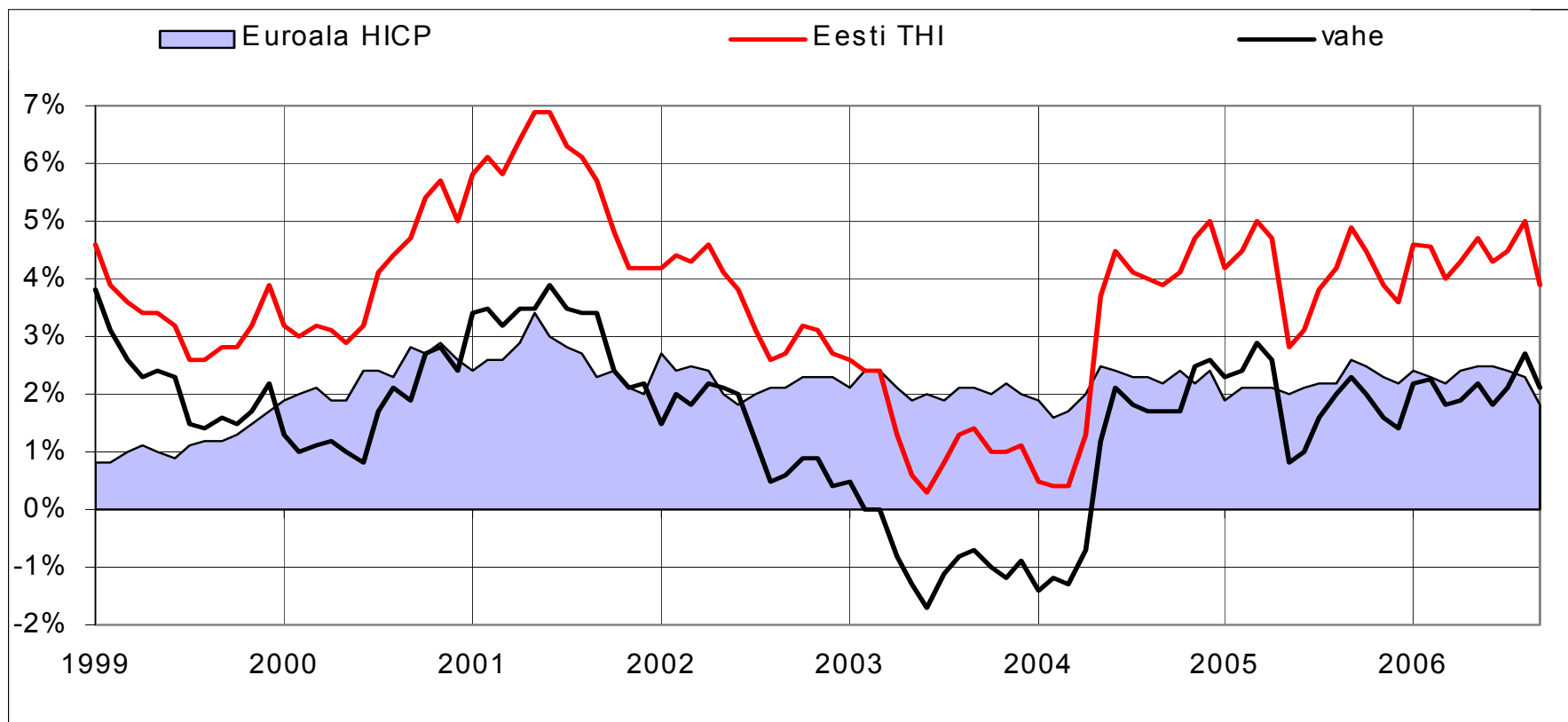
- andis 18% SKPst
- kasvas 12,7% (SKP 11,7%)
- panustas SKP kasvu
2,3 pp - sama palju kui
kinnisvarasektor.

Eesti tööstuse struktuur
muutub üha sarnasemaks
OECD omaga: kiiremini
arenevad keerulisemad
alad.

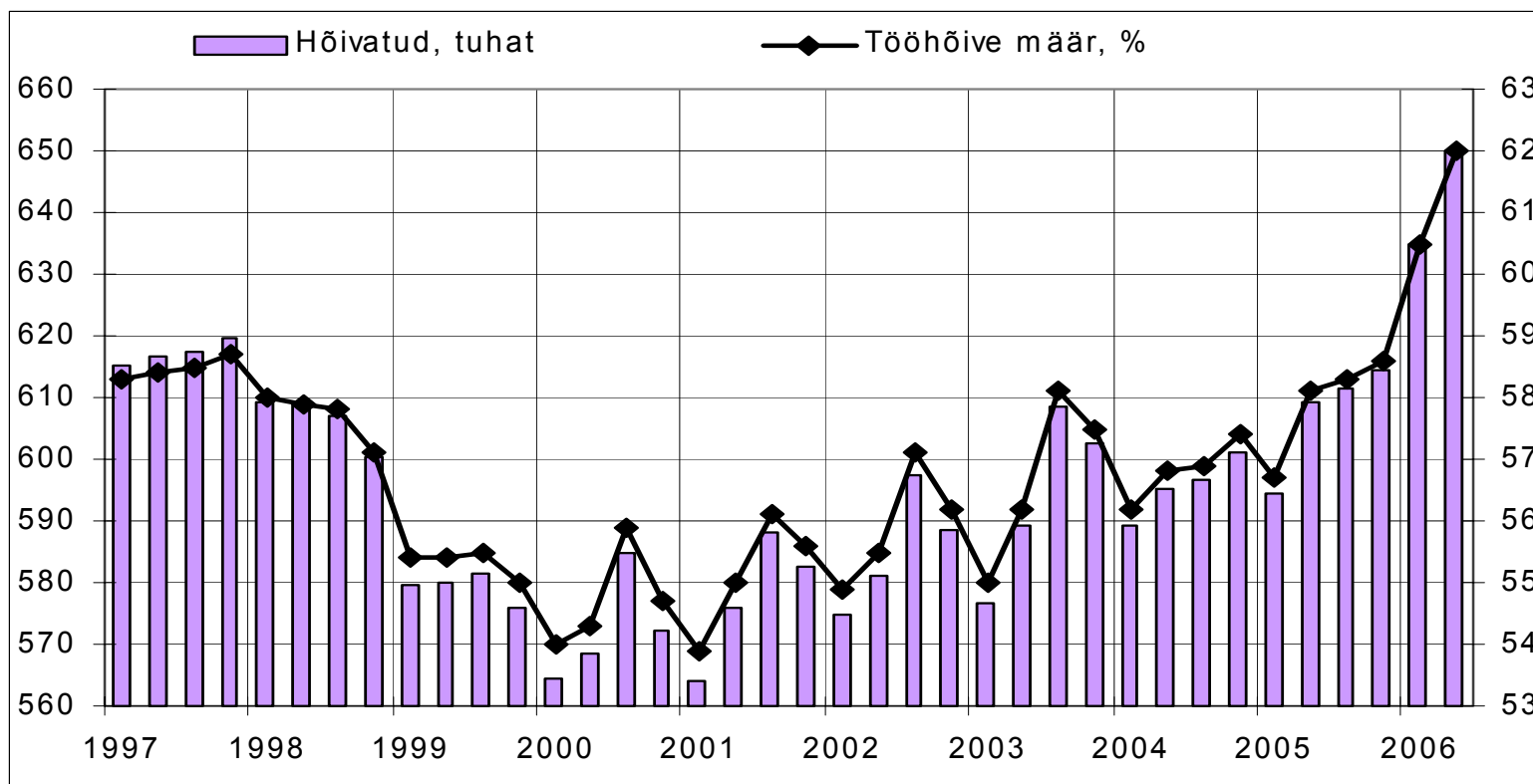
Kas tänases kõrgfaasis ületab SKP kasv “võimetekohast” taset?

Hinnastabiilsus ei ole ohus

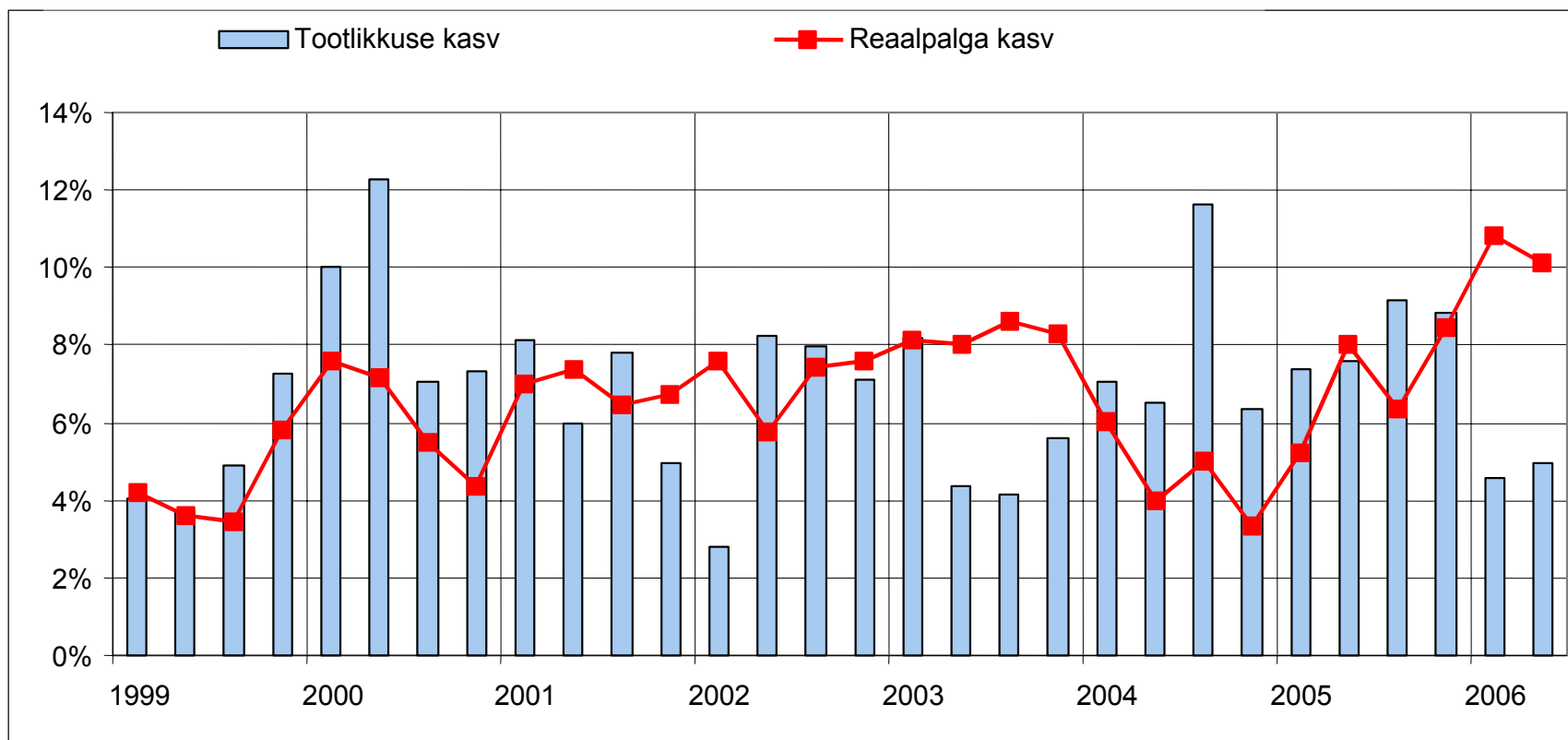
Hõive kasvas 40,9 tuhande inimese võrra (a/a), kuid meil on veel reserve

Tööpuudus püsib ajalooliselt madalaimal tasemel 6,2% (II kv'06)

Reaalpalga kasv ületab tootlikkust

Palgakasv 2006. a
I poolaastal oodatust
kiirem – 15%

“Inimsõbralik” majanduskasv

- **Head võimalused leida töökoht**
 - 2001.a 577,7 tuhat hõivatud töötajat, 2005.a 607,4 tuhat
- **Kiire palgakasv**
 - 2001.a keskmine brutokuupalk 5510 krooni, 2005.a 8073 krooni
- **Head laenuvõimalused**
 - 2001.a eraisikute laenud ja liisingud 11,7 mld kr; 2005.a 54,3 mld kr
- **Kuid töötajate hoidmine ja leidmine on üha keerulisem**

Majanduskasv toidab laenukasvu

Põhjused:

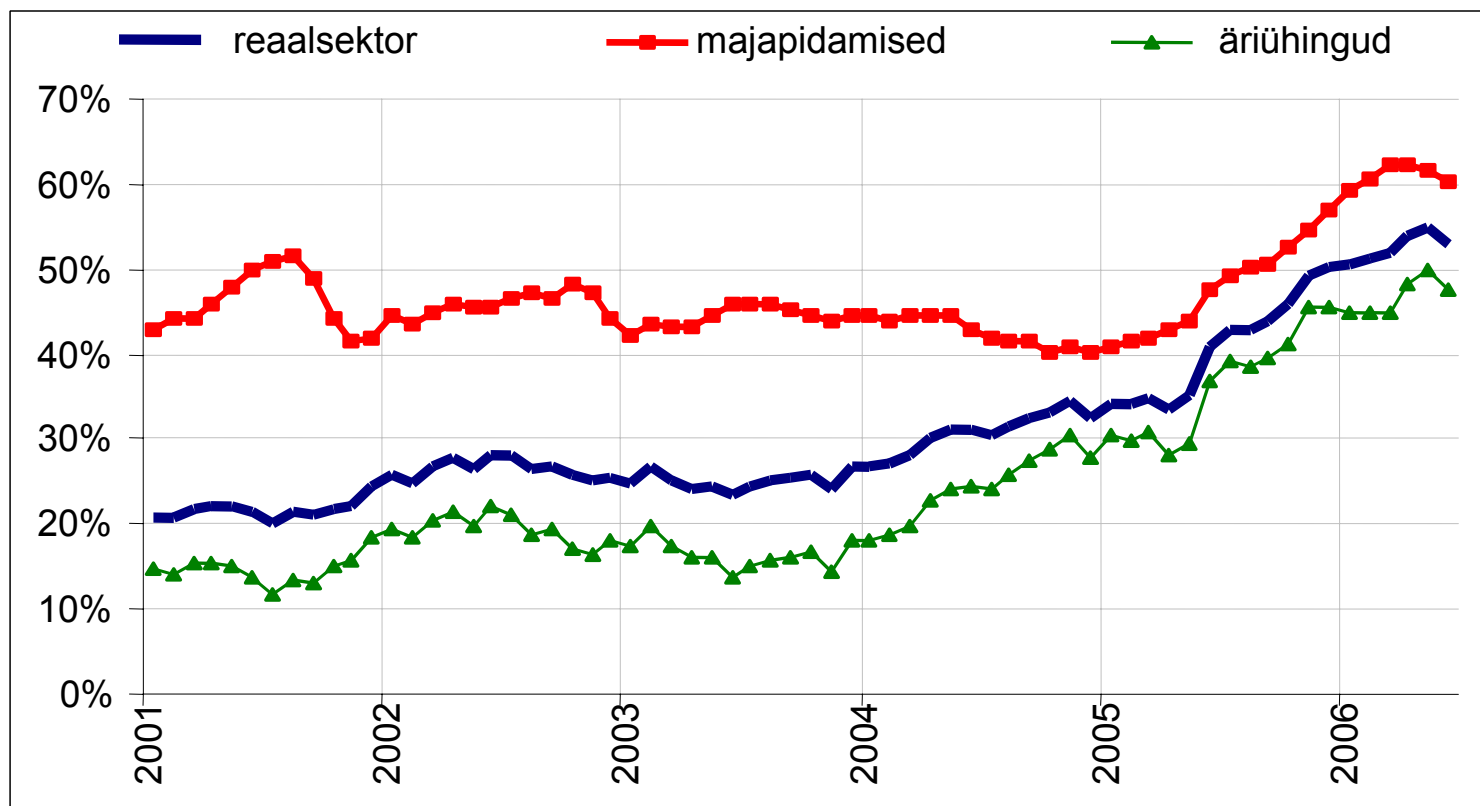
- inimeste kõrged ootused tuleviku suhtes
- soodsad laenuitingimused
- madalad intressimäärad
- madal algtase

Sissetulekute kiire kasv on üks tähtsamaid tegureid eluasemelaenude ja kinnisvaraturu arengus

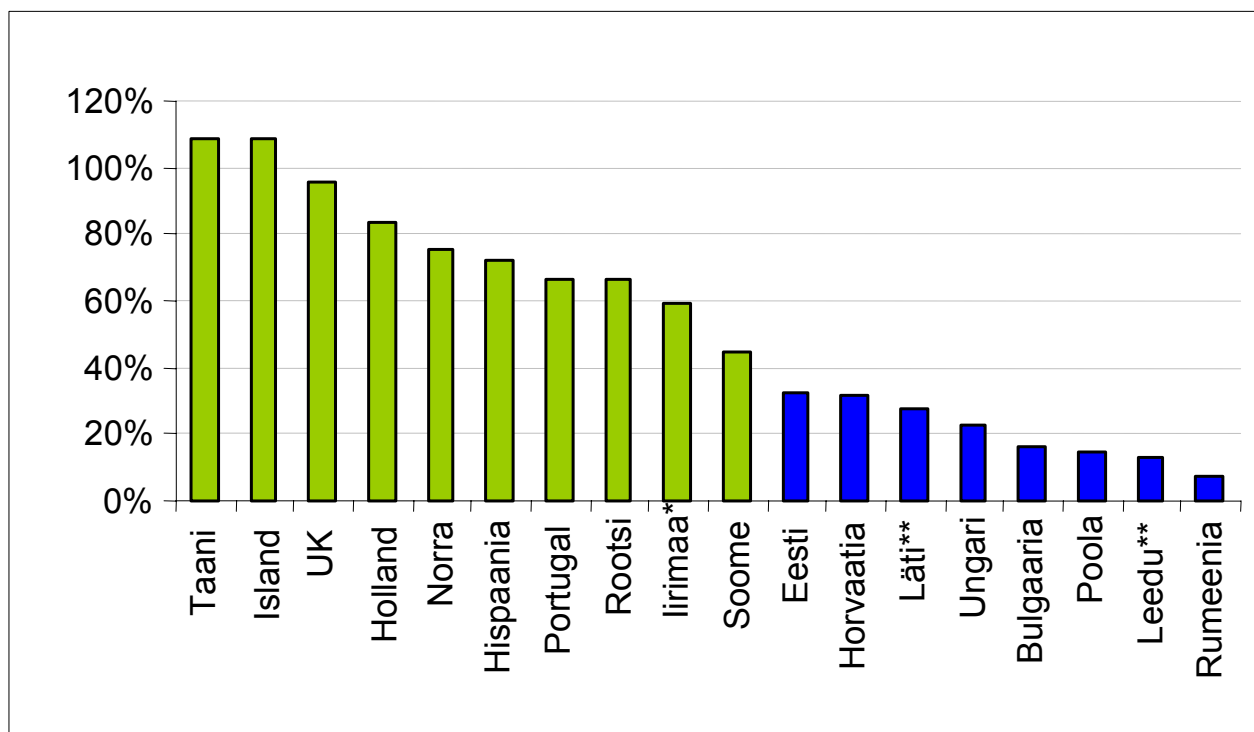

Aastane pangalaenude ja liisingute kasv, %

2006. a 9 kuu jooksul on eraisikud ja ettevõtted laenu võtnud 46,4 miljardit krooni

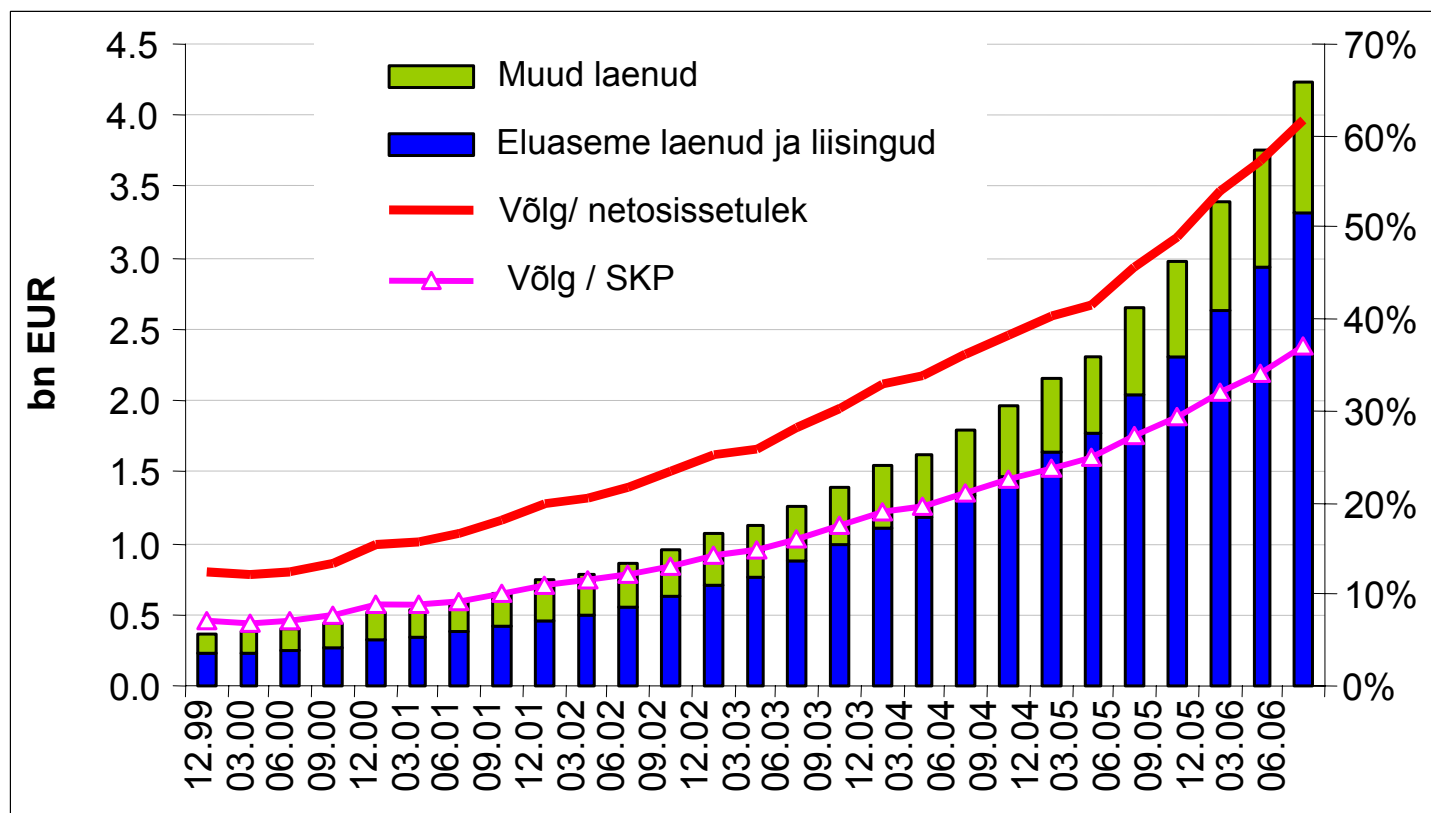
Majapidamiste võlg SKP suhtes 2005. aasta lõpu seisuga

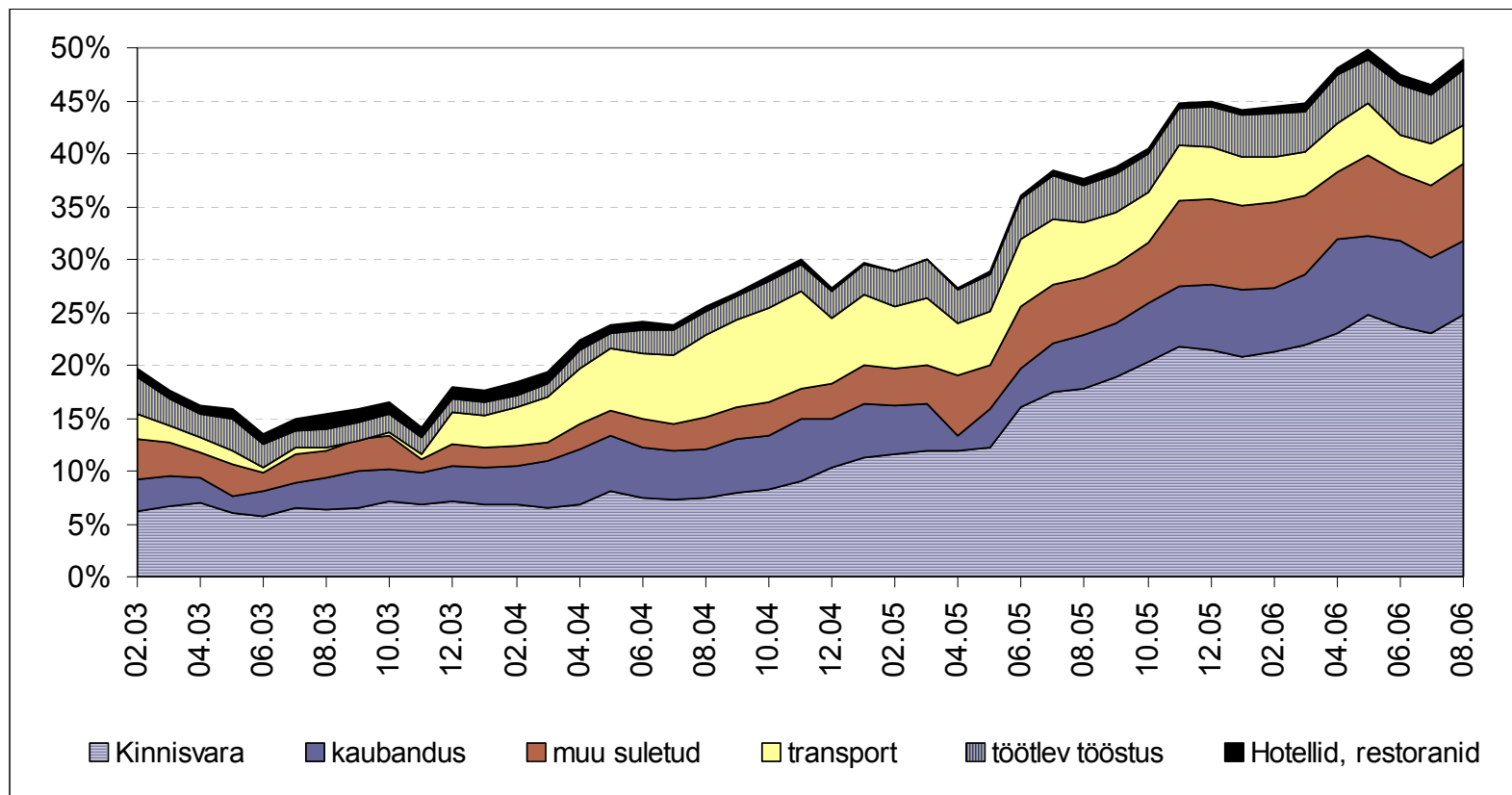
*kinnisvaralaenud, **ilma liisinguta

Allikas: keskpangad

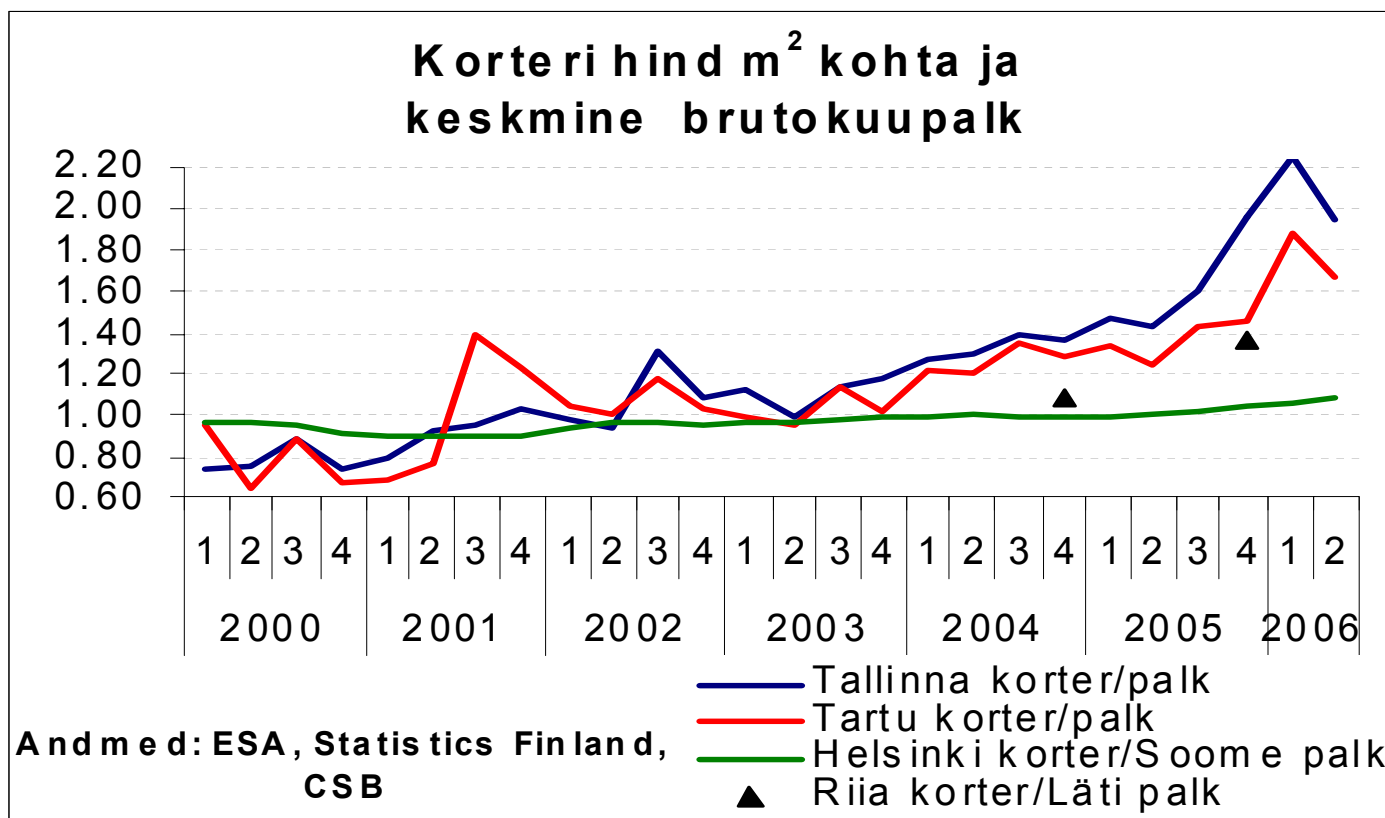
Eestis domineerivad laenufondis eluaseme laenud

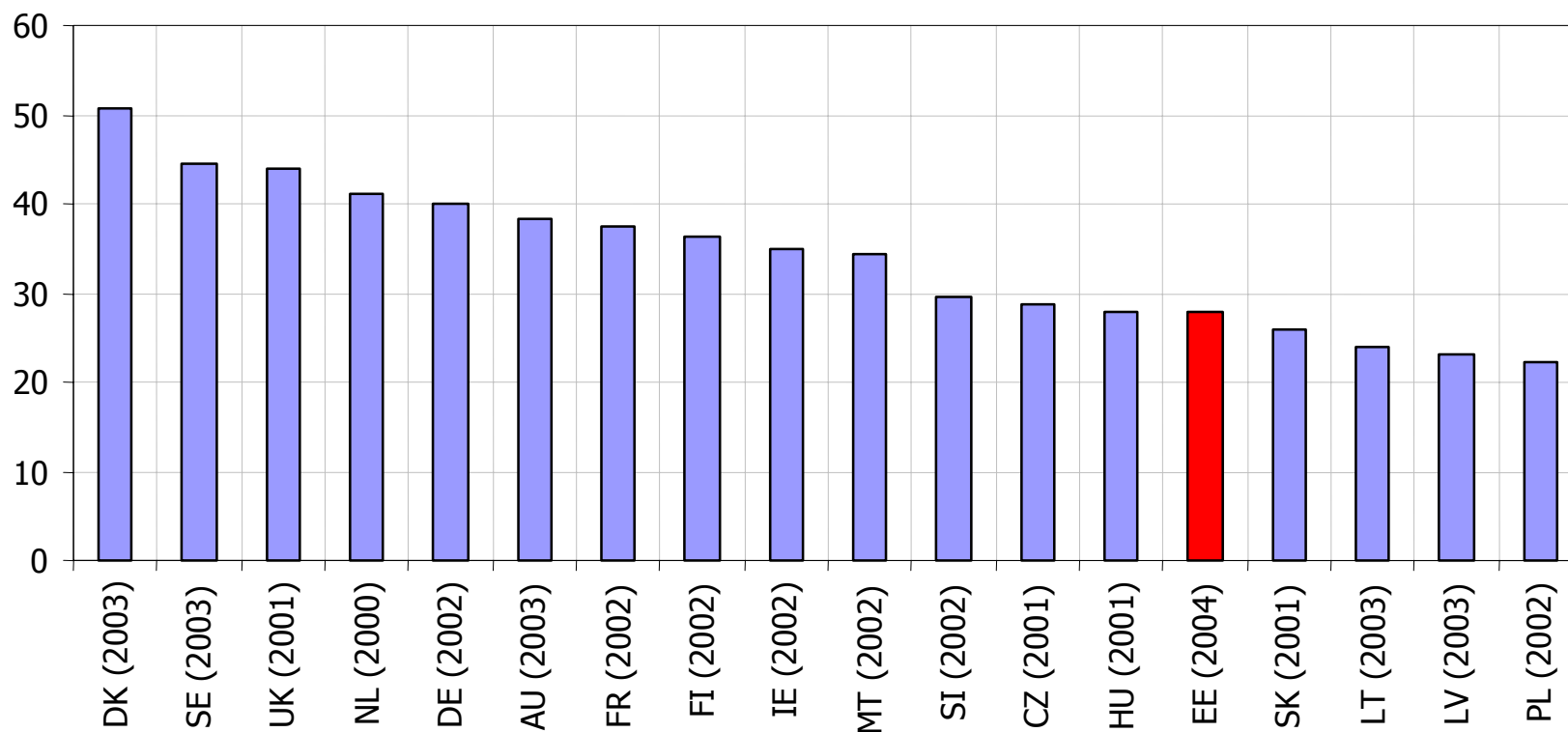
Ettevõtete kodumaisest finantseerimisest läheb üle poole rahast kinnisvarasektorile **(aastakasv majandussektorite lõikes)**

Kinnisvarahinnad on kiiremini ühtlustumas kui sissetulekud

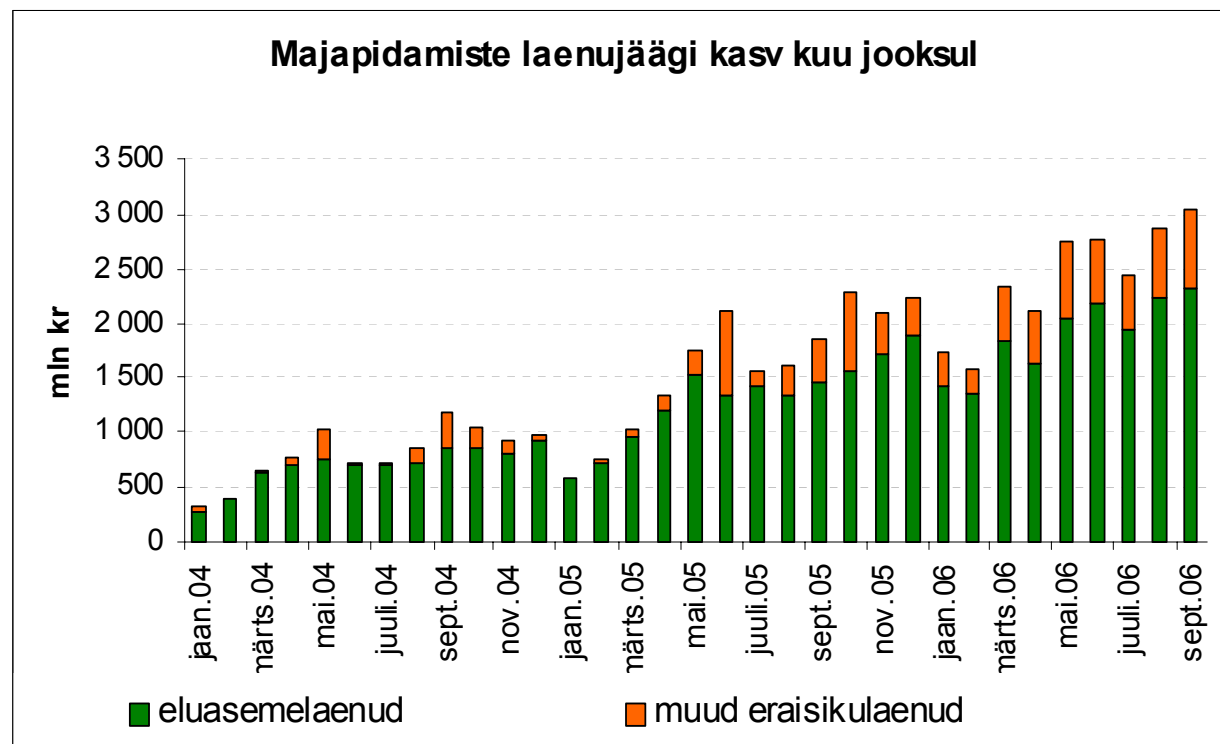
Eesti eluasemed on suhteliselt väikesed ... (m² elaniku kohta)

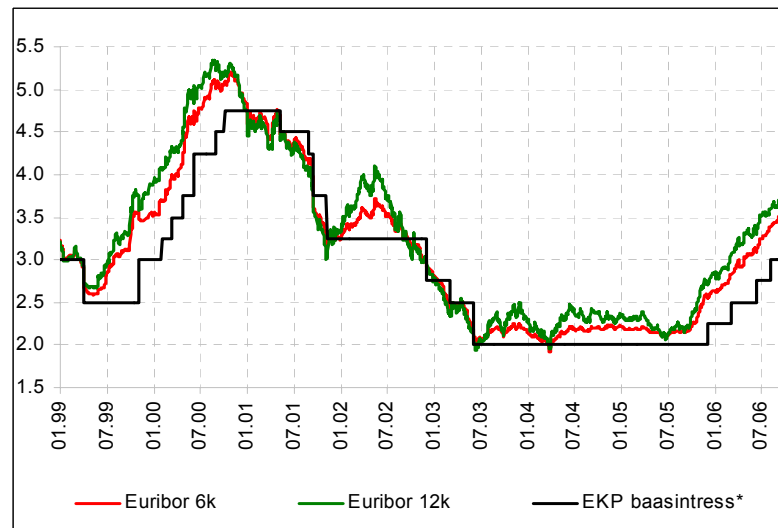
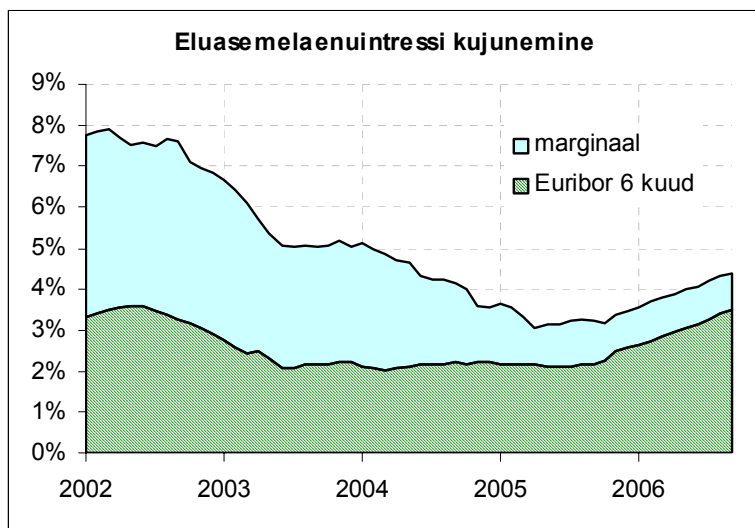
Järelikult: laenukasv on normaalne. Probleemiks on kasvukiiruse püsimine.

Eraisikute laenude maht kasvab keskmiselt 2,5 mld kr kuus.

Septembris 2006 võtsid eraisikud laenu 3 miljardit krooni

Eluasemelaenu intressimarginaalid on tühised, kuid intressimäärad sõltuvad euroalast

Lähiaja trendid

- SKP kasvu aeglustumine jõukohasele tasemele
- Hõive mõõdukas kasv ja jätkuvalt madal tööpuudus
- Laenukasvu mõningane aeglustumine
- Ehk kokkuvõttes peaks majanduse areng järgneval paaril aastal olema soodsa stsenaariumi korral tasakaalukam

10 globaalset trendi ja nende mõju ärile

Kui olulist mõju avaldavad järgmised faktorid sinu arvates järgmise 5 aasta jooksul

Allikas:

McKinsey Quarterly, No3, 2006

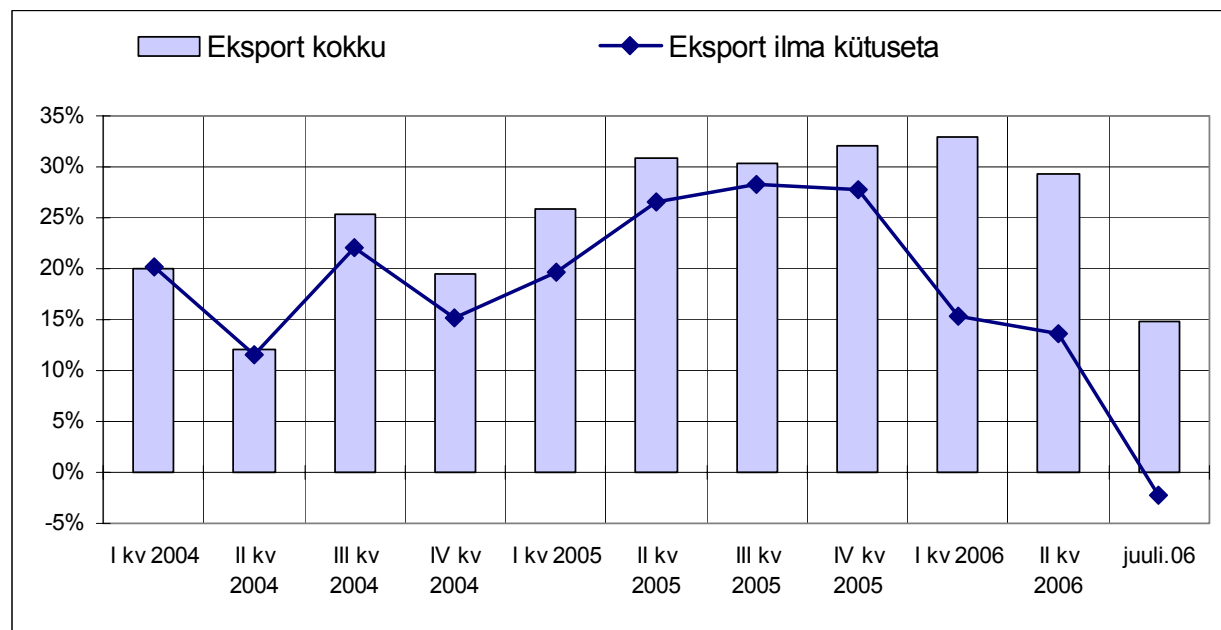

Pikemaajaliste trendide mõju Eestile

- Inimeste vaba liikumine ELs - EL tööjõuturu osalise avamise tulemusel töötab ca 3% Eesti tööjõust teistes Euroopa riikides.
- Elanikkond väheneb ja vananeb - praegu on ühe pensioniealise kohta 4 tööeas inimest; 2050. a. ainult 2 inimest.

Mis kindlustab ekspordi kasvu tulevikus?

- Ekspordisektori senine edu näitab konkurentsivõimet
- Samas tootmiskulud kasvavad...
- Kõige haavatavamad on ekspordivad ettevõtted, sest nende võimalused tõsta hindu on piiratud

Kütuste väljaveo ja ümbertöötlemiseta on Eesti ekspordi kasv aeglustunud II kvartalis ligikaudu 13%ni.

Konkurentsivõimet toetab hinnakujunduse ja palgakujunduse paindlikkus

1. Eesti ettevõtted muudavad hindu sagedamini kui euroala omad - kaks või enam korda aastas muudavad hindu 43% Eesti ja 34% euroala ettevõtetest.
2. Pärast “šokki” muudavad Eesti ettevõtted kiiremini hindu kui euroala omad.
3. 80% Eesti ettevõtetest maksab “paindlikku” palka.

Euro kasutuselevõtt on üks Eesti konkurentsivõime alustest

- Euro kasutuselevõtt on Eestile vajalik.
- Kiiret majanduskasvu ja euro kasutuselevõttu ei saa vastandada – need ei ole üksteise alternatiivid
- Lõputu edasilükkumise peamine risk: usaldusväärse kaotus.
- Riskide maandamiseks on konservatiivne ning majanduse tasakaalustatusele suunatud majanduspoliitika senisest veelgi olulisem.

Järeldused

- Eesti edasine areng ja konkurentsivõime saab tugineda töoviljakuse kasvule, üleminekule teadmismahukamale tootmisele ning turgude paindlikkusele
- Euroopa (ja maailma) avanemine Eesti tööjõule kujutab tõsist väljakutset
- Euro kiire kasutuselevõtt on Eesti huvides
- Peame tõsiselt pingutama, et Eestis oleks hea elada ja töötada.

Eesti Pank
Bank of Estonia

TÄNAN!